

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Професионална гимназия по строителство и дървообработване
„Инж. Недьо Ранчев“

Стара Загора, ул. „Мусала“ 38, ПК 367; тел. 042/625308; info-2400119@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ: /п/

със заповед № 847/10.09.2025 г.

инж. Ваня Димитрова
директор на ПГСД „Инж. Недьо Ранчев“
гр. Стара Загора

ЕТИЧЕН КОДЕКС

на училищната общност
за учебната 2025 – 2026 година

Етичният кодекс е приет на заседание на ПС – Протокол от 09.09.2025 г.

Етичният кодекс **е в съответствие с** изискванията на ЗПУО, Конвенцията на ООН за правата на детето, Европейската харта за правата на човека, Конституцията на РБ, Закона за защита правата на детето, Стандарта за приобщаващо образование.

Етичният кодекс на училищната общност представя стандартите за **етично поведение** на работещите, ученици, утвърждава **правила за взаимодействие и общуване**. Етичният кодекс има за **цел** да изгради климат на сътрудничество, ефективна комуникация и отношение на загриженост между всички участници в образователния процес.

Етичният кодекс има за **цел**:

1. Да утвърди ценности и поведение, които работещите с ученици трябва да знаят в своята практика.
2. Да повиши общественото доверие в морала и професионализма на работещите в училището и да издигне техния престиж.
3. Да предотврати възникването на конфликти в човешките взаимоотношения и да осигури хармонична атмосфера в училищната среда.
4. Да подпомага работещите с ученици при решаването на етични дилеми.
5. Да очертае моралните отговорности на работещите с деца: към детето, към семейството, помежду им и към обществото.
6. Да регламентира етичните норми на поведение в колектива и така да създаде оптимални условия за работа в училище.
7. Да съдейства за провеждането на държавната политика, прилагане принципите на демокрация, правова държава, на човешките права и свободи, на активно и отговорно гражданско участие.
8. Да подпомогне формирането на **толерантност** към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин и към хората с увреждания.

РАЗДЕЛ ПЪРВИ: ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. (1) Етичният кодекс е подчинен на общите принципи в училищното образование:

1. спазване единна държавна образователна политика за осигуряване правото на предучилищно и училищно образование;
2. ориентираност към интереса и мотивацията на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
3. равен достъп до качествено образование и приобщаване на всеки ученик;
4. равнопоставеност и **недопускане на дискриминация** при провеждане на училищното образование;
5. хуманизъм и толерантност.

Етичният кодекс е приет от педагогическия съвет и от училищното самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището. Публикуван и поставен на достъпно място в училищната сграда и на интернет страницата на училището.

Чл.2. Членовете на училищната общност включват в образователния процес – ученици, родители и техните семейства, учители, директор, заместник-директори, други педагогически специалисти и непедагогическия персонал в училище.

Чл.3. Всички членове на училищната общност имат право на безопасност и сигурност в училище.

Чл.4. Всеки член на общността е отговорен да съдейства за благоприятна и стимулираща среда за пълноценно учене и личностно развитие.

Чл.5. В своите дейности и взаимоотношения участниците в училищната общност се ръководят от следните принципи: • Всеки човек има уникална стойност, която трябва да бъде уважавана и зачитана. • Всеки има право на свобода на словото и убежденията, доколкото това не нарушава същото право у другите. • Всеки има право на самореализация, доколкото това не нарушава същото право у другите. • Всеки има право да защитава своите интереси, доколкото това не противоречи на интересите на общността. • Всички членове на общността спазват върховенството на закона и създадените от самата нея правила.

Чл.6. Участниците в училищната общност приемат следните общи ценности: • толерантност и разбиране; • доверие и състрадание; • уважение и грижа; • отговорност и лоялност; • вежливост и коректност; • честност и справедливост.

При изпълнение на служебните си задължения участниците в училищната общност:

1. се отнасят любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачитат правата и достойнството на личността и не допускат каквито и да са прояви на дискриминация.
2. Спазват принципите на законност, лоялност, честност, безпристрастност, политическа неутралност, отговорност и отчетност.
3. Действия в подкрепа **доверието в институцията**.
4. Извършват дейността си компетентно, обективно и добросъвестно и се стремят към непрекъснато подобряване на работата си в интерес на юношите.
5. Не накърняват престижа на училището не само при изпълнение на служебните задължения, но и в своя обществен и личен живот.

Чл.7. Участниците в училищната общност споделят убеждението, че: • Юношеството е изключително важен период от живота на човека. • Семейството е най-естествената среда за развитие на юношата. • Всеки младеж притежава уникалност и стойност. • На всеки ученик е гарантирано правото на: – свобода на изразяване на мнение; – свобода на мисълта, съвестта и религията; – формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно. • Всеки младеж има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие. • Всеки юноша има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие. • Всеки ученик и всяко семейство заслужават да бъдат подпомогнати да развият пълния си потенциал. • Защиават се интересите на детето. • За всяко дете, попаднало в риск, възниква спешна необходимост от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация. • Децата с изявиени дарби се ползват със специална закрила. • Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

РАЗДЕЛ ВТОРИ: ПРАВА И ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Глава първа.

Чл.1.(1) В своите взаимоотношения и при изпълнение на професионалните си задължения, **педагогическите специалисти** имат следните **етични отговорности** към учениците:

1. Да основават практиката си на съвременни знания за юношеското развитие и познаването на индивидуалните особености на всеки ученик.
2. Да разбират и уважават индивидуалността на всеки ученик.
3. Да се съобразяват със специфичната уязвимост на всеки ученик.

4. Да създават безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на учениците.
5. Да подкрепят правото на ученика на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.
6. Да осигуряват на учениците с увреждания равни възможности за достъп до образование и адекватни грижи в зависимост от потребностите им.
7. Да не участват в практики, които не зачитат достойнството на ученика или са опасни и вредни за физическото и емоционално му здраве и развитие.
8. Да не участват в практики, които дискриминират по някакъв начин учениците на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности, или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.
9. Когато му станат известни действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на ученик, имат моралната и законова отговорност да информират органите по закрила на детето и ръководството на училището.
10. Да повишават своята професионална квалификация, с което да увеличат възможностите за предоставяне на модерно и качествено образование на своите ученици.
11. Да познават и изпълняват задълженията си по Закона за закрила на детето и училищния механизъм за противодействие на тормоза и насилието сред учениците.
12. Да разпознават симптомите на насилие над ученик – физическо, вербално, емоционално, сексуално и малтретиране или занемаряване и да осъществяват превенция на тормоз и насилие както и дейности за преодоляване на проблемното поведение.
13. Да познават и спазват законите и процедурите, защитаващи ученика от насилие.
14. При съмнение за малтретиране да уведомяват органите за закрила на детето и да следят дали са предприети необходимите мерки.
15. Когато друго лице изкаже подозрения за насилие върху ученик, да му окажат пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.
16. При сигнал за ситуации, които заплашват здравето и сигурността на ученика, имат моралната и законова отговорност да информират органите за закрила на детето и да следят дали са предприети необходимите мерки.

Чл.5. На всички **ученици** е гарантирано **правото**:

1. Да бъдат обучавани и възпитавани в здравословна, безопасна и сигурна среда.
2. Да бъдат зачитани като активни участници в образователния процес.
3. Да получават библиотечно-информационно обслужване.
4. Да получават информация относно обучението, възпитанието, правата и задълженията си.
5. Да получават обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие от всички педагогически специалисти.

6. Да бъдат равнопоставени независимо от раса, вяра, националност, убеждения, пол, социален статус, както и свободно да изразяват мнение.
7. Да получават закрила за нормалното си физическо, умствено, нравствено и социално развитие.
8. Да участват в проекти и програми, предложени от училището.
9. Да дават мнения и предложения за училищните дейности.
10. Чрез формите на ученическо самоуправление да участват в обсъждането на въпроси, засягащи живота на училищната общност.

Глава втора

Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Чл.1. **Екипната работа** между учителите включва обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с деца и ученици с цел повишаване ефективността на педагогическите подходи.

Чл.2. Осигурява се подкрепа за всички ученици.

Чл.3. Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в училището.

Чл.12. Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището:

1. Идентифицира силните страни на ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване.
2. Извършва оценка на индивидуалните потребности на ученика.
3. Изготвя и реализира план за подкрепа.
4. Извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай.
5. Изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл.13.(1) Екипът за подкрепа за личностно развитие в училището самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за:

1. Развитие на училищната общност.
2. Изграждане на позитивен организационен климат.
- (2) Изграждането на позитивен организационен климат изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.
- (3) При работа с ученици в училище, педагогическите специалисти основават дейността си на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.
- (4) При работа с ученици педагогическите специалисти основават дейността си на принципа на превенцията и ранното оценяване на риска от трудностите.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ: ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ НА УЧЕНИЦИТЕ

Чл.9. Учениците трябва да спазват следните норми на етично поведение:

- 1) Да спазват правилата и реда в училище.
- 2) Да идват в училище в приличен вид (и при необходимост с училищна униформа).
- 3) Да проявяват самоуважение и уважение към другите и да поемат отговорност за собственото си поведение.
- 4) Да не пречат на останалите при упражняване на техните права и задължения.
- 5) Да не използват груб език, обидни думи и злепоставяне на съученици, учители, родители и други участници в училищната и извънучилищната общност.
- 6) Да не допускат и да не проявяват насилие и тормоз в общуването си с околните.
- 7) Да се стремят към разбиране, да проявяват толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин.
- 8) Да не провокират конфликти с останалите и да ги предотвратяват, съобразно възможностите си и правилата в училище.
- 9) Да не се отнасят пренебрежително или подигравателно към постиженията на другите.
- 10) Да търсят решение на проблемите, като се обръщат за съдействие към класния ръководител, училищното ръководство и родителите си.

Чл.10. Учениците не нарушават гражданските права на други хора, включително съученици, учители, служители и родители, като ги снимат, записват и разпространяват записите чрез различни медии без тяхно знание и съгласие.

Чл.11. Учениците, като част от училищната общност приемат да спазват следните **правила за безопасно поведение в Интернет** и етично използване на социалните мрежи:

- 1) Да не снимат и публикуват клипове, в които има обидно съдържание за учители, ученици, служители и родители.
- 2) Да не качват снимки или колажи, които уронват достойнството на други хора – деца или възрастни.
- 3) Да не публикуват информация за други хора – деца или възрастни, която не отговаря на истината или има подвеждащ характер.
- 4) Да не използват груби и обидни думи и особено заплахи към други хора – деца или възрастни.

Чл.12. За нарушение на права от настоящия Етичен кодекс учениците могат да подават устни сигнали до класния ръководител, заместник-директорите и директора, когато тези нарушения са извършени от ученици. Уведомените длъжностни лица правят проучване на случая и при установяване на действително нарушение провеждат разговори със страните, като предприемат мерки за отстраняване на нарушението и/или налагане на санкции съгласно Правилника за дейността на училището.

Чл.13. За нарушение на права от настоящия Етичен кодекс учениците чрез своите родители могат да подадат писмен сигнал до Етичната комисия, когато тези нарушения са извършени от възрастен – учител, служител или друг родител. Етичната комисия взема отношение по случая.

РАЗДЕЛ ЧЕТВЪРТИ: ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Мерките по ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ се прилагат към всички ученици по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл.14. Функциите на **педагогическия съвет** при приемането на вътрешни нормативни актове, свързани с дейности за осигуряване на позитивен организационен климат и подкрепа на училищната общност, са разписани в чл. 263 от ЗПУО и е необходимо да бъдат прилагани чрез:

1. Предприемане на мерките за превенция за възникване на конфликти и превантивни дейности за осигуряване на позитивен организационен климат и подкрепа на училищната общност.

2. Изграждане на стратегия за развитие на училището за следващите 4 години с приложени към нея план за действие и финансиране.

3. Правилник за дейността на училището.

4. Изграждане на постоянно действащи комисии.

(а) Етичната комисия работи с държавните образователни стандарти: за управление на качеството в институциите; за приобщаващото образование; за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти; за организацията на дейностите в училищното образование.

(б) Комисията по противодействие на училищния тормоз и превенция на агресията и насилието работи със стандартите за приобщаващото образование; за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; за организацията на дейностите в училищното образование.

(в) Комисията по качество работи с всички стандарти по чл. 22 от ЗПУО.

(г) Комитетът по условията на труд работи със стандарта за физическата среда, информационното и библиотечно обслужване.

5. Педагогическият съвет приема годишен план за дейността на училището, който включва конкретните дейности за постигане на стратегическите цели, програма за превенция на ранното напускане на училище, програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

6. Педагогическият съвет предлага на директора разкриване на занимания по интереси; прави предложения на директора за награждаване на ученици и за налагане на съответните санкции в предвидените в закона случаи; участва със свои представители в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност; периодически проследява и обсъжда нивото на усвояване на компетентности от учениците и предлага съвместни мерки с цел подобряване на образователните резултати.

Чл.15. (1) На основание чл. 265 от ЗПУО се създава **обществен съвет**, който е орган за подпомагане на развитието на училището и за граждански контрол на управлението му.

(2) Общественият съвет в училището: одобрява стратегията за развитие на училището и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението ѝ; участва в работата на педагогическия съвет при обсъждането на програмите по чл. 263, ал. 1, т. 8 и 9 от ЗПУО и при обсъждане на избора на ученически униформи; предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес въз основа на резултатите от самооценката на институцията и външното оценяване; участва в създаването и приемането на етичен кодекс на училищната общност. При неодобрение от обществения съвет на актовете, те се връщат с мотиви за повторно разглеждане от педагогическия

съвет. При повторното им разглеждане педагогическият съвет се произнася по мотивите и взема окончателно решение.

Чл.16 Родителите имат следните **права**, свързани с етиката в отношенията с работещите в училище: да получават информация за успеха и развитието на децата си, за спазването на правилата в училището и за приобщаването им към общността; да се срещат с ръководството на училището, с класния ръководител, с учителите в определеното приемно време или в друго удобно за двете страни време; да присъстват и при желание от тяхна страна да бъдат изслушвани, когато се решават въпроси, които засягат правата и интересите на ученика; да получават информация, подкрепа и консултиране в училището по въпроси, свързани с образованието, с кариерното ориентиране и с личностното развитие на децата им; да избират и да бъдат избирани в обществения съвет на училището; да изразяват мнение и да правят предложения за развитието на училището и на центъра за подкрепа за личностното развитие.

Чл.17. (1) Родителите имат следните **задължения**, свързани с етичните правила в училището: да осигуряват редовното присъствие на ученика в училище, като уведомяват своевременно училището в случаите на отсъствие на ученика; редовно да се осведомяват за своите деца относно приобщаването им в училищната среда, успеха и развитието им в образованието и спазването на училищните правила; да спазват правилника за дейността на училището и да съдействат за спазването му от страна на ученика; да участват в процеса на изграждане на навици за самоподготовка като част от изграждането на умения за учене през целия живот; да участват в родителските срещи; да се явяват в училището след покана от учител, директор или заместник-директор в подходящо за двете страни време.

(2) Родителите, чиито ученици се обучават в самостоятелна форма на обучение по чл. 112, ал. 1, т. 2, както и в самостоятелна организация, са длъжни да гарантират постигането на целите по чл. 5, да осигурят необходимите условия за обучение, познавателни книжки, учебници и учебни помагала, както и да прилагат по свой избор методики и подходи, съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на ученика.

РАЗДЕЛ ПЕТИ: МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

Глава първа: Морални отговорности към семейството

Чл. 18. Първостепенна отговорност на работещите в училище е да подпомагат семейството при възпитанието на децата.

Чл.19. Да зачитат достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл. 20. Да уважават ценностите на семейството при отглеждане и възпитание на децата и правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 21. Да информират семейството за всички решения, отнасящи се до детето, и когато е подходящо да го включва във вземането на такива решения.

Чл. 22. Да зачитат правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето, за оказаната му обща и допълнителна подкрепа.

Чл. 23. Да информират родителите за изследователските проекти, включващи техните деца, и да им се дава възможност да упражняват правото си да откажат участие.

Чл. 24. Да не използват отношенията със семейството за лично облагодетелстване и да не влизат в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

МОРАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 25. Да се изграждат и поддържат отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 26. Да се обменя информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 27. Да се работи за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията, и проява на нетърпимост към подобни действия.

Чл. 28. (1) Служителите от ПГСД „Инж. Н. Ранчев“ извършват своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии и поемат за решаване само такива задачи, за които са придобили необходимата квалификация. (2) Служителите извършват административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

Комисия за разработване на Етичен кодекс на училищната общност. Правилник за дейността на комисията по етика

Председател: Мария Здравевска

Членове: Таня Михайлова

инж.Маруся Бонева